

NAMN ATT MINNAS:

HERRSKAPET ERIKSSON

Fru Nancy Eriksson har gått till vår historia — eller man kanske för säkerhets skull bör säga vår riksdags-historia, ty trots vad många av våra lagstiftare tycks tro är det möjligtvis inte alldeles samma sak — genom att motionera om nya former för riksdagens öppnande. Motiveringen för fru Erikssons förslag är, att den hittillsvarande ceremonin i rikssalen inte vore värdig vår moderna tid.

En signatur i en dagstidning har emellertid skyndat att ansluta sig till fru Erikssons ståndpunkt och framkastat att statsminister Erlander, iförd sin välsittande kavajkostym, vid ett förbägge kamrarna gemensamt kafferep i riksdagsrestaurangen kort och gott borde förklara riksmötet öppnat. Först då, menade skribenten i fråga, skulle ceremonin bli fullt värdig vår moderna tid. Han kan glädja sig åt att författningsutredningen, enligt indiskretioner från Mora, tycks vara inne på samma tankegångar och därmed trösta sig över den besvikelse fru Eriksson beredde honom genom att vid årets remissdebatt uppträda i en praktlysten brodyrkrage, som icke syntes värdig vår moderna tid.

Vad beträffar den fatala kragen, som gjorde ett klart odemokratiskt intryck, kan den måhända sättas i samband med ett önskemål, som fru Eriksson inför pressen uttalade på sin härom året infallande halvsekeldag. »Nu vill jag bli snygg», utropade hon vid detta tillfälle skälmskt. »När jag var ung ville

jag bli intelligent, nu vill jag bara bli vacker!»

Redan när kuskdottern Nancy Bengtsson — som hon då var — cyklade runt i Limhamn med socialdemokratiskt agitationsmaterial på pakethållaren, hade hennes omgivning fått klarhet om hennes blivande bestämmelse. Då uppsatsämnet »Vad jag tror mina kamrater blir om 30 år» gavs i Nancys klass, var hennes kamrater överens om att hon skulle bli riksdagsledamot. Unga fröken Bengtsson själv hade inte någon avvikande uppfattning. Vid 40 års ålder blev hon ordförande i Stockholms socialdemokratiska kvinnodistriket och två år senare stod hon vid sina drömmars mål. År 1949 tog hon säte och stämma på Stockholms-bänken i andra kammaren. Tio års riksdagserfarenhet har inte gjort henne desillusionerad, tvärtom. Hon har kommit för att stanna. »Dom får väl lyfta ut mig någon gång», yttrade hon i ovan citerade födelsedagsintervju. »Jag kan inte tänka mig något underbarare än att vara riksdagsman.»

Hur underbart framgår av att hon enligt egen uppgift redan efter en vecka i riksdagen »började bråka». Det vore att göra henne en orättvisa att påstå att hon inte fortsatt, som hon började. »Nancy är ingen representant för den 100 %-iga människokärleken», har fru Ulla Lindström, som säkerligen kan betraktas som sakkunnig, uttalat. »Suputer, högertrafik, statskyrkan och

atombomber ogillar hon bestämt.» Nancy Eriksson är med andra ord en mycket stridbar nykterist, cyklist, ateist — följaktligen socialdemokratisk representant i kyrkomötet — och pacifist.

Sin mest uppmärksammade insats i riksdagen torde hon emellertid ha gjort i egenskap av företrädare för en radikalt s. k. humanitär syn på ungdomsbrottsligheten. Som ordförande i allmänna beredningsutskottet hade hon bl. a. nyligen att ta befattning med den högermotion, som avgivits i ämnet. Bakgrunden till denna motion var, som man erinrar sig, att det från högerhåll länge framförda och länge förkättrade kravet på skärpta åtgärder mot ungdomsbrottsligheten efterhand fått ett starkt stöd i den allmänna meningen. Den fortskridande nedbusningen i bilstöldernas och stilttöverfallens tecken framkallade en skarp reaktion mot den oefferrättliga släpphänthet på området, som bar dåvarande justitieminister Zetterbergs karakteristiska signum. Det gick så långt att i förra årets valrörelser icke blott folkpartiet, utan t. o. m. socialdemokratin av hänsyn till den stigande folkvreden såg sig nödgade att propagera för mera resoluta ingripanden mot ungdomsbrottsligheten.

I denna situation hade det framlagts en dessvärre ganska illa förberedd högermotion i frågan. Syftet var det bästa, men utformningen visade att motionärerna haft för bråttom och utan att tillräckligt tänka igenom konsekvenserna tagit alltför starkt intryck av engelska experiment med s. k. short-sharpshock-method och detention-centers. Den som däremot tänkt igenom saken desto grundligare var Nancy Eriksson och hon tog sin chans. Hon pratade ikull beredningsutskottets högerledamöter till den grad, att de icke blott frångick motionens mindre välbetänkta propåer — vilket i och för sig var önskvärt — utan i flera fall helt

lät omvända sig till fru Erikssons rakt motsatta grundåskådning.

Man fick i riksdagen uppleva det gripande skådespelet hur en av dessa högerledamöter vittnade om sin omvändelse i ordalag, som kunde föra tanken till ett bönemöte och uttryckligen tackade ordföranden för hennes insats. Vi alla, som suttit med i utskottet har förändrat oss, menade den ärade talareren, och ingen av oss har samma uppfattning när vi gick ut ur det, som när vi gick in. I ett lika klokt som klart inlägg i debatten varnade högermannen professor Munktell, som varken hörde till motionärerna eller suttit med i utskottet, för att man skulle låta sig ryckas med av de erikssonska synpunkterna. Denna varning var i hög grad på sin plats, ty säkert är att den som inte ändrat uppfattning var fru Nancy Eriksson.

Debatten avlyssnades icke utan ett belåtet småleende av en åhörare på statsrådsbänken. Det var byråchefen i socialstyrelsen Torsten Eriksson. Som Nancy Erikssons man kunde han inte utan fog betrakta sig som dagens segerherre. Det kan nämligen knappast betvivlas att den arsenal av argument med vilken hon nedkämpade utskottets högerledamöter ställts till förfogande av honom. När Nancy Bengtsson efter studentexamen och sjuksköterskeutbildning hämnade som sjuksköterska på lasarettet i Jönköping gjorde hon bekantskap med dåvarande assistenten på därvarande länsfängelse Torsten Eriksson. De gifte sig 1933 och det torde inte vara för djärvt att anta att Nancy Eriksson så inspirerats till sin politiska verksamhet av sin make att hon med viss rätt kan betraktas som hans språkrör i riksdagen.

Av professor Olof Kinberg har Torsten Eriksson en smula snävt karakteriserats såsom en inom fångvården verksam person, medan hans beskyddare

och likasinnade Herman Zetterberg korat honom till en av världens främsta fångvårdsexperter. Sanningen torde väl ligga någonstans mittemellan, ehuru möjligen något närmare den kinbergska ståndpunkten. Under alla förhållanden måste medges att Torsten Eriksson är den person, som förstått att låta tala om sig kanske mer än någon annan i modern svensk kriminalpolitik. För det allmänna medvetandet framstår han som Roxtunas andlige fader och billånarnas skyddspatron, eller med andra ord en av de tongivande inom vad som vulgärt kallas daltskolan.

Det ligger nära tillhands att uppfatta detta som uttryck för en djupt känd humanitär inriktning. På denna punkt är emellertid meningarna av allt att döma delade. Inom fångvårdskretsar, där man gör Eriksson såsom justitiede-

partementets nyckelman ansvarig för den förödande konflikt mellan departementet och fångvårdsstyrelsen, som uppkommit till följd av det s. k. dubbelkommandot, tycks man vara skeptisk. Där karakteriseras Eriksson såsom en genom sin självupptagenhet farlig man, en maktlysten viljemänniska och opportunist, för vilken taktiska synpunkter på fångvården är helt avgörande. En kännare lär ha förklarat att Torsten Eriksson är lika principlös på det kriminalpolitiska området som Gunnar Hedlund på det politiska.

I ett till den grad hårt omdöme vägar dock en utomstående lekman knappast instämma — allra minst som Nancy Eriksson uppges ha uttalat att den som kritiserar Torsten, han får med mig att göra! Och vem skulle onödigtvis vilja utsätta sig för en dylik kalamitet?

G. U.

